

INNOVÁCIÓS ÉS TECHNOLÓGIAI
MINISZTERIUM
PIACFELÜGYELETI ÉS UTASJOGI FŐOSZTÁLY
VASÚTI IGAZGATÁSI SZERV

Iktatószám: PIUF/97933-10/2019-ITM

Ügyintéző: Dobai Gábor
Telefonszám: +36 1 815 9675
E-mail: gabor.dobai@itm.gov.hu

HATÁROZAT

Az Innovációs és Technológiai Minisztérium Piacfelügyeleti és Utasjogi Főosztály Vasúti Igazgatási Szerv (székhely: 1011 Budapest, Fő utca 44-50.; a továbbiakban: vasúti igazgatási szerv) által a lemondási díj tekintetében a MÁV Zrt. (székhely: 1087 Budapest, Könyves Kálmán krt. 54-60.) hálózat-hozzáférési szerződésében (a továbbiakban: HHFSZ) és a Hálózati Üzletszabályzatban (a továbbiakban: HÜSZ) foglalt rendelkezések összhangjának vizsgálata tárgyban lefolytatott ellenőrzése eredményeként a HHFSZ-ben és a HÜSZ-ben foglalt, a pályahálózat-működtető által nyújtott szolgáltatások igénybevételének elmaradására vagy lemondására vonatkozó rendelkezések vizsgálata tárgyban hivatalból indított közigazgatási hatósági eljárásban

megállapítom,

hogy a HÜSZ a vasúti közlekedésről szóló 2005. évi CLXXXIII. törvény (a továbbiakban: Vtv.) 67/L. § (3) bekezdésében foglaltaknak nem tesz eleget.

Fentiekre tekintettel a VPE Kft.-t

kötelezem,

hogy jelen határozat közlését követő naptól számított 15 (tizenöt) napon belül a HHFSZ és a HÜSZ összhangban állása, valamint a Vtv. 67/L. § (3) bekezdésének való megfelelés érdekében

- a HÜSZ 6.4.1 pontjában szereplő „Jelen menetrendi időszakban lemondási díj nem kerül meghatározásra” kitételt törölje,
- a HÜSZ 4.6 „Lemondási szabályok, eljárás a lemondás elmaradása esetén” című fejezetében a MÁV Zrt. tekintetében utaljon arra, hogy menetvonal lemondása, valamint a menetvonal lemondásának elmulasztása esetén díjfizetési kötelezettség keletkezik,

- a Teljesítményösztönző Rendszerben (a továbbiakban: TÖR) a MÁV Zrt. tekintetében határozza meg a HHFSZ 8.5. pontjában alkalmazott „menetvonal lemondás mulasztási díj” vonatkozásában a lemondás elmulasztása esetén alkalmazott díjjal összefüggésben a lekötött, de ténylegesen igénybe nem vett kapacitásért a hozzáférésre jogosult által fizetendő, a menetvonalért fizetendő alapszolgáltatás díjának meghatározott mértékű hányadát, valamint a HHFSZ 8.7.2. pontjában alkalmazott „tolatószemélyzet biztosításhoz kapcsolódó lemondási díj” vonatkozásában a lemondás elmulasztása esetén alkalmazott díjjal összefüggésben a lekötött, de ténylegesen igénybe nem vett szolgáltatásokért a hozzáférésre jogosult által fizetendő, a szolgáltatásért fizetendő díj meghatározott mértékű hányadát.

Jelen határozat ellen közigazgatási per indítható. A beadványt – a Fővárosi Törvényszék címzettí megjelölésével – a vasúti igazgatási szervhez a felülvizsgálni kért döntés közlésétől számított 30 (harminc) napon belül kell benyújtani. Az ügyfélként eljáró gazdálkodó szervezet és az ügyfél jogi képviselője a közigazgatási perben elektronikus kapcsolattartásra kötelezett. A közigazgatási perre vonatkozó részletes szabályokat a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kptv.) tartalmazza.

A keresetlevél elektronikus úton történő benyújtására a www.kormany.hu oldalon, a Dokumentumok/Innovációs és Technológiai Minisztérium/Felülvizsgálat menüpontban közzétett (közvetlenül a <http://www.kormany.hu/hu/dok?source=11&type=412#!DocumentBrowse> linken elérhető) űrlap kitöltésével kerülhet sor, az ÁNYK program használatával. Az űrlapok benyújtásához Ügyfélkapu regisztráció szükséges.

Jelen eljárásban eljárási költség nem merült fel.

Jelen határozat a közlés napjával végleges.

Jelen határozatról szóló közleményt a vasúti igazgatási szerv közhírré teszi.

Ha az ügyfél a hatóság végleges döntésében foglalt kötelezésnek nem tesz eleget, az végrehajthatóvá válik.

Az ügyfél az eljárás bármely szakaszában és annak befejezését követően is betekinthez az eljárás során keletkezett iratba. A hatóság a kérelem alapján az iratbetekintést biztosítja - az eljárás befejezését követően is -, vagy azt végzésben elutasítja.

Az iratbetekintés során az arra jogosult másolatot, kivonatot készíthet vagy – kormányrendeletben meghatározott költségtérítés ellenében – másolatot kérhet, amelyet a hatóság kérelemre hitelesít.

INDOKOLÁS

A HÜSZ 6.4.1 pontja szerint „*A foglalási díj az 57/2015. (IX.30.) NFM rendelet 8. § (2) bekezdése alapján a Teljesítményösztönző Rendszerben kerül meghatározásra. Jelen menetrendi időszakban lemondási díj nem kerül meghatározásra.*”

A HHFSZ 8.5. pontja alapján „*A menetvonal lemondás mulasztási díj az alapszolgáltatások felár nélküli díjának százalékában kifejezve kerül megállapításra.*

A kiutalásban szereplő tervezett indulási időpontot megelőző 24 órán belül lemondott menetvonal esetén az alapszolgáltatások felár nélküli díjának 4%-át, a kiutalásban szereplő tervezett indulási időpontot követően 24 órán belül lemondott menetvonal esetén az alapszolgáltatások felár nélküli díjának 10%-át, menetvonal lemondás mulasztása esetén valamennyi vonatkategóriában az alapszolgáltatások felár nélküli díjának 100%-át, kell a Vasúti társaságnak a MÁV Zrt. részére megfizetni. Amennyiben a TÖR-ben rögzített foglalási díj és a jelen pontban meghatározottak alapján a kiutalásban szereplő tervezett indulási időpontot követően 24 órán belül lemondott menetvonalak esetén egyaránt fizetési kötelezettség keletkezik, úgy az érintett menetvonalak vonatkozásában a jelen pontban rögzített többletfizetési kötelezettséget nem kell megtéríteni.

Lemondott, illetve le nem mondott és le nem közlekedett (teljes útvonalon elmaradt) menetvonalak esetén a menetvonal megrendelésében szereplő terv adatok alapján kerül felszámításra a lemondási díj.

Amennyiben a Vasúti társaság érdekkörében felmerült okból a menetvonal vége nem került felhasználásra, a menetvonal fel nem használt részére jutó felár nélküli közlekedtetési díj 60 %-a kerül lemondási díjként felszámításra, mely számítás a leközlekedett vonat utolsó állomásán rögzített tényadatain alapszik.

Veszélyhelyzet esetén a MÁV Zrt. jogosult visszavonni a VPSZ által kiutalt menetvonalat. A MÁV Zrt. veszélyhelyzet miatti menetvonal visszavonása nem minősül menetvonal lemondásnak, az nem tartozik a lemondási díjra vonatkozó szabályok hatálya alá.”

A vasúti igazgatási szerv a lemondási díj tekintetében a HHFSZ-ben és a HÜSZ-ben foglalt rendelkezések összhangjának vizsgálata tárgyban PIUF/85872/2019-ITM iktatószámom 2019. szeptember 30. napján hatósági ellenőrzést indított, melynek során PIUF/85872-2/2019-ITM iktatószámom adatszolgáltatásra kötelezte a MÁV Zrt.-t arra vonatkozóan, hogy mit ért a HÜSZ 6.4.1 pontjában szereplő „*lemondási díj*” alatt, illetve álláspontja szerint miként felel meg a HHFSZ 8.5. pontja szerinti menetvonal lemondás mulasztási díj a HÜSZ 6.4.1 pontjában meghatározott azon követelménynek, mely szerint „*jelen menetrendi időszakban lemondási díj nem kerül meghatározásra*”.

A MÁV Zrt. a vasúti igazgatási szerv megkeresésére adott 38257/2019/MAV iktatószámú válaszában úgy nyilatkozott, hogy a HÜSZ 6.4.1 pontja szerinti lemondási díj fogalmat önálló jelentéssel nem ruházta fel, azt a TÖR-ben bevezetésre és alkalmazásra került foglalási díjjal azonosként értelmezi. Álláspontja szerint a lemondási díj és a foglalási díj ugyanazt a célt szolgálja, és mivel az egységes európai vasúti térség létrehozásáról szóló az Európai Parlament és a Tanács 2012/34/EU átdolgozott irányelve (2012. november 12.) és a vasúti teljesítményösztönző rendszer részletes szabályairól szóló 57/2015. (IX. 30.) NFM rendelet (a továbbiakban: 57/2015. NFM rendelet) is előírja a foglalási díj kötelező alkalmazását, ezért a MÁV Zrt. a lemondási díj használatát kivezette, és helyette a foglalási díjat alkalmazza. A HHFSZ 8.5. pontjában alkalmazott menetvonal lemondás mulasztási díj a MÁV Zrt. értelmezésében abban tér el a foglalási díjtól, hogy míg a foglalási díj a rendszeresen fel nem használt menetvonalak után kerül alkalmazásra, ezt a tételt az eseti jelleggel fel nem használt kapacitás után alkalmazzák.

A vasúti pályahálózathoz történő nyílt hozzáférés részletes szabályairól 55/2015. (IX. 30.) NFM rendelet (a továbbiakban: 55/2015. NFM rendelet) **3. § (1) bekezdés a) pont a)** **alpontja alapján** „A kapacitás-elosztó szervezet által közzétett Hálózati Üzletszabályzata tartalmazza a Hálózati Üzletszabályzatban használt fogalmak értelmezését.”

A HHFSZ 8.6.2. pontja alapján „A rakodóterület kapacitásának hatékonyabb kihasználtsága és az indokolatlan kapacitásfoglalás elkerülése érdekében a rakodóhely igénybevételének elmaradása vagy lemondása esetén lemondási díj kerül alkalmazásra. (...) A rakodóhely igénybevételének elmaradása vagy lemondása esetén fellépő többletfizetési kötelezettség elszámolása tervadatok alapján történik, a számlamellékletben azonosítható módon külön feltüntetve.”

A HHFSZ 8.7.2. pontja alapján „Az indokolatlan kapacitásfoglalás elkerülése érdekében indokolt a lemondási díj alkalmazása, a szolgáltatáshoz kapcsolódó lemondási díjak a szolgáltatás díjának százalékában kerülnek meghatározásra. (...) A tolatószemélyzet biztosítása szolgáltatás lemondása esetén a többletfizetési kötelezettség számításának alapja a megrendelésben szereplő mennyiség.”

A vasúti igazgatási szerv álláspontja szerint ellentmondás mutatkozott a MÁV Zrt. azon kijelentése, mely szerint „kivezetésre került a lemondási díj és helyette alkalmazásra a foglalási díj”, és a MÁV Zrt. a HHFSZ 8.6.2. és 8.7.2. pontjában alkalmazott „lemondási díj” (továbbá a jellegében és elnevezésében is hasonló, a HHFSZ 8.5. pontja szerinti „menetvonal lemondás mulasztási díj”) gyakorlata között. A vasúti igazgatási szerv megállapította, hogy a MÁV Zrt. a PIUF/85872-2/2019-ITM iktatószámú végzésben foglalt adatszolgáltatásra kötelezésre nem válaszolt teljeskörűen, válasza érdemben csak a foglalási díj értelmezésére terjedt ki. A vasúti igazgatási szerv megállapította továbbá, hogy a lemondási díj alkalmazásának gyakorlata nem felel meg a HÜSZ 6.4.1 bekezdésében foglaltaknak.

Fentiek alapján a tényállás további tisztázása érdekében a vasúti igazgatási szerv 2019. november 7. napján a HHFSZ-ben és a HÜSZ-ben foglalt, a pályahálózat-működtető által nyújtott szolgáltatások igénybevételének elmaradására vagy lemondására vonatkozó rendelkezések vizsgálata tárgyban az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 101. § 1) bekezdés a) pontja alapján eljárást indított, és PIUF/97933-3/2019-ITM iktatószámú végzésében újabb adatszolgáltatásra kötelezte a MÁV Zrt.-t arra vonatkozóan, hogy

- 1) mit ért a HÜSZ 6.4.1 pontjában szereplő „*lemondási díj*” alatt;
- 2) miként felel meg a HHFSZ 8.6.2. és 8.7.2. pontjában alkalmazott lemondási díj a HÜSZ 6.4.1 pontjában meghatározott azon követelmények, mely szerint „*jelen menetrendi időszakban lemondási díj nem kerül meghatározásra*”.

A MÁV Zrt. a kötelezésre a vasúti igazgatási szervhez 2019. december 2. napján érkezett 44253/2019/MAV iktatószámú levelében válaszolt. A MÁV Zrt. ebben a lemondási díj vonatkozásában fenntartja előző 38257/2019/MAV iktatószámú levelében közölt álláspontját azzal a kiegészítéssel, hogy „*a HÜSZ 6.4.1. pontjában szereplő, a lemondási díj alkalmazására vonatkozó megállapítást kizárólag az egy vonat leköszlekedtetéséhez szükséges pályahálózat-kapacitás, azaz menetvonal lemondására értelmezi.*” A HHFSZ 8.6.2. és 8.7.2. pontjában alkalmazott lemondási díjjal kapcsolatban úgy nyilatkozik, hogy az olyan átalány-kártérítési tétel, amely „*a megrendelő vasúti társaság szerződésszegő magatartása miatt kerül a szerződésszegés jogkövetkezményeként felszámításra.*” Álláspontja szerint ugyanakkor a fenti díjak elnevezése valóban félreértésre adhatnak okot, így ezen kötbér jellegű tételek elnevezését a 2019/2020. menetrendi időszakra vonatkozó HHFSZ-ben pontosítani fogja.

A vasúti igazgatási szerv PIUF/97933-4/2019-ITM iktatószámú végzésében adatszolgáltatásra kötelezte továbbá a VPE Kft.-t arra vonatkozóan, hogy

- 1) mit ért a HÜSZ 6.4.1 pontjában szereplő „*lemondási díj*” alatt;
- 2) hogyan teljesíti az 55/2015. NFM rendelet 3. § (1) bekezdés af) pontját a „*lemondási díj*”- tekintetében.

A VPE Kft. az adatszolgáltatásra kötelezést a VPE/301-58/3/2019 iktatószámú, a vasúti igazgatási szervhez 2019. december 6. napján érkezett levelével teljesítette, melyben a fenti kérdésekre úgy válaszolt, hogy a „*Hálózati Üzletszabályzat 6.4.1 pontja szerinti lemondási díj a Hálózati Üzletszabályzatban nem kerül alkalmazásra*”, illetve „*mivel lemondási díj a Hálózati Üzletszabályzatban nem kerül alkalmazásra, ezért a fogalom definícióját nem tartalmazza a Hálózati Üzletszabályzat.*”

A vasúti igazgatási szerv az ügyben keletkezett valamennyi iratot megvizsgálta, a vonatkozó jogszabályi előírásokat áttekintette és a következőket állapította meg.

A Vtv. 67/L. § (3) bekezdése alapján *„A lekötött, de ténylegesen igénybe nem vett kapacitásért a hozzáférésre jogosult vasúti társaság a menetvonalért fizetendő alapszolgáltatás díjának a teljesítményösztönző rendszerben meghatározott mértékű hányadát fizeti. A teljesítményösztönző rendszerben meghatározott egyéb szolgáltatások vonatkozásában a lekötött, de ténylegesen igénybe nem vett szolgáltatásokért a hozzáférésre jogosult a szolgáltatásért fizetendő díj teljesítményösztönző rendszerben meghatározott mértékű hányadát fizeti.”*

A Vtv. 67/O. § (5) bekezdése alapján *„A vasúti igazgatási szerv a Hálózati Üzletszabályzatot hivatalból megvizsgálja, és ha annak tartalma ellentétes az e törvényben, valamint a vasúti pályahálózathoz történő nyílt hozzáférés részletes szabályairól szóló rendeletben foglaltakkal, annak módosítását hivatalból elrendeli.”*

Az 55/2015. NFM rendelet 3. § (1) bekezdés d) pont dj) alpontja szerint *„A kapacitás-elosztó szervezet által közzétett Hálózati Üzletszabályzata tartalmazza az eljárást arra az esetre, ha a kiutalt menetvonalat nem használják.”*

A vasúti igazgatási szerv adatszolgáltatásra való kötelezésére megküldött válaszokban mind a MÁV Zrt., mind a VPE Kft. úgy nyilatkozik, hogy lemondási díj nem kerül alkalmazásra, és azt egyik fél sem definiálta. A vasúti igazgatási szerv álláspontja szerint a HÜSZ 6.4.1 pontjában szereplő, nem alkalmazott és nem meghatározott díjra való hivatkozás így felesleges és félreérthető, különösen, ha a HHFSZ 8.5., 8.6.2. és 8.7.2. pontjaiban alkalmazott *„menetvonal lemondás mulasztási díj”*, valamint a *„rakodóhely igénybevételeének elmaradása vagy lemondása esetén alkalmazott díj”*, illetve a *„tolatószemélyzet biztosításához kapcsolódó lemondási díj”* elnevezésükben hasonlóak. A vasúti igazgatási szerv álláspontja szerint továbbá a VPE Kft. azon kijelentése, hogy *„lemondási díj a Hálózati Üzletszabályzatban nem kerül alkalmazásra, ezért a fogalom definícióját nem tartalmazza a Hálózati Üzletszabályzat”*, logikailag nem helytálló, tekintettel arra, hogy nem definiált fogalomról nem jelenthető ki, hogy alkalmazásra kerül-e vagy sem.

Az 55/2015. NFM rendelet 3. § (1) bekezdés d) pont dj) alpontja rendelkezik arról, hogy a kiutalt menetvonal fel nem használása esetén követendő eljárást a HÜSZ-nek tartalmaznia kell. Ez az eljárás a vasúti igazgatási szerv megállapítása szerint vonatkozik mind a pályahálózat-működtetőre, mind a hozzáférésre jogosultra is. A HÜSZ 4.6 pontjában leírtak azonban a menetvonal-lemondás vagy a lemondás elmaradása miatt a hozzáférésre jogosult által fizetendő díjat nem említik, a díj megfizetése ugyanakkor a hozzáférésre jogosult által követendő eljárás része, így a díjfizetési kötelezettség keletkezésére való utalásnak a HÜSZ vonatkozó fejezetében való szerepeltetése szükséges.

Mivel a HHFSZ 8.5. pontjában alkalmazott „*menetvonal lemondás mulasztási díj*”, valamint a HHFSZ 8.7.2. pontjában alkalmazott „*tolatószemélyzet biztosításhoz kapcsolódó lemondási díj*” a lekötött, de ténylegesen igénybe nem vett kapacitásért illetve szolgáltatásért fizetendő díj, így a Vtv. 67/A. § (3) bekezdése alapján a TÖR-ben kell meghatározni

- a „*menetvonal lemondás mulasztási díj*” vonatkozásában a lemondás elmulasztása esetén alkalmazott díjjal összefüggésben a lekötött, de ténylegesen igénybe nem vett kapacitásért a hozzáférésre jogosult által fizetendő, a menetvonalért fizetendő alapszolgáltatás díjának meghatározott mértékű hányadát, illetve
- a „*tolatószemélyzet biztosításhoz kapcsolódó lemondási díj*” vonatkozásában a lemondás elmulasztása esetén alkalmazott díjjal összefüggésben a lekötött, de ténylegesen igénybe nem vett szolgáltatásokért a hozzáférésre jogosult által fizetendő, a szolgáltatásért fizetendő díj meghatározott mértékű hányadát.

Fentiekre tekintettel a rendelkező részben foglaltak szerint döntöttem.

Döntésemet jelen határozat indokolásában megjelölt és idézett jogszabályi rendelkezéseken túl a Kptv. 12. § (2) bekezdés b) pontja, 13. § (11) bekezdése, 29. § (1) bekezdése, 39. § (1) bekezdése, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 608. § (1) bekezdése, az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény 2. § (4) bekezdés c) pontja, 9. § (1) bekezdés aa) és b) pontjai, az Ákr. 5. §-a, 10. § (1) bekezdése, 17. §-a, 26. § (1) bekezdése, 27. § (2) bekezdése, 33. § (1) és (4) bekezdése, 34. § (3) bekezdése, 62. §-a, 80. § (1) bekezdése, 81. § (1) bekezdése, 82. § (1) bekezdése, 85. § (1) és (5) bekezdése, 103. § (1) bekezdése, 104. § (3) bekezdés a) pontja, 112. §-a, 114. § (1) bekezdése, 116. § (4) bekezdés a) pontja, 124. §-a, 132. §-a, továbbá a Vtv. 78. § (3) bekezdése alapján, a Vtv. 69. § 5. pontjában és a közlekedési igazgatási feladatokkal összefüggő hatósági feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 382/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet 7. § (1) bekezdése által biztosított hatáskörömben, a Vtv. 76. § (2) bekezdése alapján országos illetékességi területemen eljárva hoztam meg.

Budapest, 2019. december //.

Veréb Tamás

a Vasúti Igazgatási Szerv vezetője

A határozatot tértiveénnyel kapják:

1. MÁV Zrt. (1087 Budapest, Könyves Kálmán krt. 54-60.)
2. VPE Kft. (1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 66.)
3. GYSEV Zrt. (9300 Sopron, Mátyás király u. 19.)
4. Irattár